

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
دانشکده پزشکی
گروه پزشکی اجتماعی و خانواده
طرح درس ترمی

عنوان درس : اصول خدمات سلامت مخاطبان: دانشجو یان ترم سوم پزشکی - مقطع علوم پایه
تعداد واحد: ۱/۵۳ واحد نظری ساعت پاسخگویی به سوالات فراغیر: سه شنبه ها- ساعت ۱۲ تا ۱۴
زمان ارائه درس: ساعت ۱۰ لغایت ۱۲ روزهای یکشنبه هر هفته نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۹-۴۰۰
مدرس: دکتر علی عزیزی متخصص پزشکی اجتماعی
درس پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو یان با اصول اولیه و زیر بنایی خدمات سلامت

اهداف کلی جلسات : بر اساس رئوس مطالب سرفصل دروس (جهت هر جلسه یک هدف)
آشنایی دانشجو یان با:

- ۱- کلیات و تاریخچه سلامت عمومی در ایران و جهان
- ۲- مفاهیم سلامت و بیماری و سطوح پیشگیری
- ۳- نظام مراقبت های اولیه سلامت PHC
- ۴- سطوح مختلف ارائه خدمت در شبکه بهداشتی درمانی کشور
- ۵- آموزش و ارتقای سلامت
- ۶- عوامل محیطی مرتبط با سلامت (بهداشت آب)
- ۷- عوامل اجتماعی مرتبط با سلامت
- ۸- سلامت و اینمنی محیط کار
- ۹- بیماریهای مهم شغلی
- ۱۰- اصول و کلیات ایمن سازی
- ۱۱- برنامه های کشوری واکسیناسیون
- ۱۲- اصول مدیریت خدمات سلامت
- ۱۳- بهداشت بین الملل

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

۱- هدف کلی جلسه اول: آشنایی دانشجویان با کلیات، تعاریف و مفاهیم بهداشت عمومی
اهداف ویژه جلسه اول: در پایان دانشجو یان قادر باشند

۱-۱- مفهوم بهداشت عمومی را بیان کنند.

۱-۲- وظایف و کاربردهای بهداشت عمومی را شرح دهند.

۱-۳- بهداشت عمومی را از دیدگاه سازمان جهانی بهداشت تعریف نمایند.

۱-۴- چشم انداز بهداشت عمومی از دیدگاه سازمان جهانی بهداشت را در هزاره سوم شرح دهند.

۱-۵- دامنه فعالیت های بهداشت عمومی را بیان کنند.

۲- هدف کلی جلسه دوم: آشنایی با مفاهیم سلامت و بیماری و سطوح پیشگیری

اهداف ویژه جلسه دوم: در پایان دانشجو یان قادر باشند:

- ۱-۲- تعریف سلامت را از دیدگاه های مختلف بیان نمایند.
- ۲-۲- سلامت را از دیدگاه اکولوژیک بیان نماید.
- ۲-۳- تعریف سازمان بهداشت جهانی را در خصوص سلامت بیان نمایند.
- ۲-۴- مفهوم آماری سلامت و موارد اشکال را توضیح دهند.
- ۲-۵- ابعاد چندگانه سلامت را بشناسند و برای آنها مثل های عینی ارائه دهند.
- ۲-۶- مفهوم بیماری، طیف و سیر طبیعی بیماری را شرح دهند.
- ۲-۷- پدیده کوه یخ بیماری را تعریف نمایند.
- ۲-۸- مدل های مختلف اکولوژیک نحوه ایجاد بیماری را ترسیم نمایند.
- ۲-۹- مفهوم عوامل خطر را توضیح و برای چند بیماری شایع تعدادی از عوامل خطر را بیان نمایند.
- ۲-۱۰- مرحله آمادگی برای ابتلاء به یک بیماری را توضیح و عوامل موثر بر آن را شرح دهند.
- ۲-۱۱- اصطلاحات مرحله ناتوانی بیماری ها تعریف نمایند.
- ۲-۱۲- مفاهیم پیشگیری و انواع مداخله را توضیح دهند.
- ۲-۱۳- انواع پیشگیری ها (ابتدایی - اولیه - ثانویه - ثالثیه) را تعریف و مصادیق عینی آن را شرح دهند.

۳-هدف کلی جلسه سوم: آشنایی دانشجویان با نظام مراقبت های اولیه سلامت **PHC**

اهداف ویژه جلسه سوم: در پایان دانشجو یان قادر باشند

- ۳-۱- بهداشت برای همه (HFA) را تعریف نمایند.

۳-۲- اصول و زیربنای سیاست بهداشت برای همه (HFA) را تشریح نمایند.

۳-۳- اصولی که به منظور تامین مراقبت های بهداشتی اولیه (HFA) باید مورد توجه باشد را تحلیل نمایند.

۳-۴- مداخلات ارتقایی، پیشگیری، درمانی و بازتوانی برای یک مشکل مربوط به سلامتی را طراحی کنند.

۳-۵- شاخص های جهانی ۱۲ گانه ارزشیابی بهداشت برای همه را توضیح دهند.

۳-۶- اهداف و استراتژیهای بهداشت برای همه در قرن ۲۱ را توضیح دهند.

۳-۷- اصول اولیه PHC را تعریف و تشریح نمایند.

۳-۸- اجزاء و محتوای PHC را بیان نمایند.

۳-۹- سطوح مراقبت ای بهداشتی را بیان و برای آنها مثال هایی ارائه نمایند.

۴-هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی دانشجویان با سطوح مختلف ارائه خدمت در شبکه بهداشتی

درمانی کشور

اهداف ویژه جلسه چهارم: در پایان دانشجو یان قادر باشند

۴-۱- سطوح مختلف ارائه خدمت در شبکه بهداشتی درمانی کشور را تشریح نمایند.

۴-۲- شرح وظایف سطوح مختلف ارائه خدمت در شبکه بهداشتی درمانی کشور را توضیح دهند.

۴-۳- ضوابط گسترش واحد های بهداشتی کشور را شرح دهند.

۴-۴- سطح بندی و ادغام خدمات و ارائه خدمت از طریق نظام ارجاع را توضیح دهند.

۴-۵- خصوصیات نظام ارائه خدمات بهداشتی کشور در زمینه مراقبت های بهداشتی اولیه را توضیح دهند.

۴-۶- مشخصات و شرح وظایف خانه های بهداشت مرکزی بهداشتی درمانی روستائی را تشریح نمایند.

۴-۷- مشخصات و شرح وظایف مرکزی بهداشتی درمانی شهری و پایگاه های بهداشتی را توضیح دهند.

۵-هدف کلی جلسه پنجم: آشنایی دانشجویان با آموزش و ارتقای سلامت

اهداف ویژه جلسه پنجم: در پایان دانشجو یان قادر باشند

۵-۱- انقلاب اول و دوم در بهداشت عمومی را شرح دهند.

۲-۵- اهمیت نقش برنامه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در انقلاب دوم را بیان کنند.
۳-۵- آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را تعریف کنند.

۴-۵- دلایل استفاده از نظریه ها و الگوهای در مداخلات بهداشتی را فهرست کنند.
۵-۵- نظریه و الگو را تعریف کنند.

۶-۵- مهمترین الگوهای برنامه ریزی در آموزش بهداشت را توضیح دهنند.
۷-۵- مهمترین نظریه ها و الگوهای تغییر رفتار را شرح دهنند.

۶-هدف کلی جلسه ششم: آشنایی دانشجویان با عوامل محیطی مرتبط با سلامت (بهداشت آب)
اهداف ویژه جلسه ششم: در پایان دانشجویان قادر باشند

۱-۶- اهمیت آب آشامیدنی سالم را توضیح دهنند.

۲-۶- بیماری های منتقله از طریق آب را لیست نمایند.

۳-۶- استانداردهای کیفیت میکروبی آب را تعریف نمایند.

۴-۶- گروههای مختلف بیماریها که آب در انتقال آن نقش دارد را نام ببرند.

۷-هدف کلی جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با عوامل اجتماعی مرتبط با سلامت
اهداف ویژه جلسه هفتم: در پایان دانشجویان قادر باشند

۱-۷- تاریخچه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت را توضیح دهنند.

۲-۷- مفاهیم عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت را بیان نمایند.

۳-۷- ارتباط عوامل اجتماعی و پیامدهای سلامت را تشریح نمایند.

۸-هدف کلی جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با سلامت و ایمنی محیط کار
اهداف ویژه جلسه هشتم: در پایان دانشجویان قادر باشند:

۱-۸- بهداشت حرفه ای را تعریف نمایند.

۲-۸- علل بوجود آمدن علم بهداشت حرفه ای و اهمیت آن را توضیح دهنند.

۳-۸- مشاغل و صنایعی که شروع کننده و اجرا کننده علم بهداشت حرفه ای بودند را نام ببرند.

۴-۸- افرادی که در تاریخ شروع کننده و طراح این علم بوده اند را نام ببرند.

۵-۸- زمان و جایگاه علم بهداشت حرفه ای در ایران را توضیح دهنند.

۶-۸- تعاریف بهداشت حرفه ای از دیدگاه سازمان جهانی بهداشت و سازمان بین المللی کار را توضیح دهنند.

۷-۸- اصول بهداشت حرفه ای را شرح دهنند.

۸-۸- اهداف بهداشت حرفه ای و راه های دستیابی به آن را بیان نمایند.

۹-۸- سیاست های بهداشتی مرتبط با بهداشت حرفه ای در ایران را شرح دهنند.

۱۰-۸- شرایط بهداشت حرفه ای و توسعه پایدار را درک کنند.

۱۱-۸- مثالهایی از راه های دستیابی به اهداف بهداشت حرفه ای بیان نمایند.

۹-هدف کلی جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با بیماریهای شغلی

اهداف ویژه جلسه نهم: در پایان دانشجویان قادر باشند:

۱-۹- مهمترین بیماری های ریوی شغلی را توضیح دهنند

۲-۹- مهمترین سرطان های شغلی را توضیح دهنند

۳-۹- انواع درماتیت های شغلی را توضیح دهنند

۴-۹- منابع و علایم مسمومیت با سرب معدنی و آلی را بیان نمایند

۵-۹- انواع خطرات شغلی کشاورزان را توضیح دهنند

۶-۹- انواع حوادث صنعتی شغلی را توضیح دهنند

۱۰- هدف کلی جلسه دهم: آشنایی دانشجویان با اصول و کلیات ایمن سازی
اهداف ویژه جلسه دهم: در پایان دانشجو یان قادر باشند

- اصطلاحات و تعاریف مرتبط با واکسیناسیون را توضیح دهنند.

- اساس ایمونولوژیک واکسن ها را شرح دهند.

- عوامل تعیین کننده ایمنی در واکسیناسیون را بیان نمایند.

- انواع ایمنی در انسان را توضیح دهند.

- واکسن های موجود را فهرست نمایند.

- موارد منع واکسیناسیون را توضیح دهند.

۱۱- هدف کلی جلسه یازدهم: آشنایی دانشجویان با برنامه های کشوری واکسیناسیون

اهداف ویژه جلسه یازدهم: در پایان دانشجو یان قادر باشند

- برنامه ایمن سازی را در کودکان بیان نمایند

- برنامه ایمن سازی را در زنان باردار بیان نمایند.

- نحوی تلقیح واکسن های مختلف را بیان نمایند

- موارد ویژه مصرف واکسن ها را بیان نمایند

- نحوی نگهداری واکسن ها در یخچال شرح دهند.

- مشکلات موجود در نگهداری صحیح واکسن را بیان نمایند

۱۲- هدف کلی جلسه یازدهم: آشنایی دانشجویان با اصول مدیریت خدمات سلامت

اهداف ویژه جلسه یازدهم: در پایان دانشجو یان قادر باشند:

- مدیریت و رهبری در بهداشت و درمان را تعریف کنند.

- مکاتب مدیریت را نام برده و خصوصیات هریک را توضیح دهند.

- روش های شناخت مشکلات بهداشتی درمانی را در یک جمعیت را توضیح دهند

- مراحل برنامه ریزی را شرح دهند.

- تفاوت بین ارزیابی و ارزشیابی در بهداشت و درمان را شرح دهند

۱۳- هدف کلی جلسه سیزدهم: آشنایی دانشجویان با بهداشت بین الملل

اهداف ویژه جلسه سیزدهم: در پایان دانشجو یان قادر باشند:

- تعریف و اهمیت اقدامات سلامت بین الملل را بیان نماید.

- مهمترین اقدامات در حوزه سلامت بین الملل را ذکر نماید.

- سازمان های بین المللی مرتبط با سلامت را با رسالت هر کدام بیان نماید

- نحوه شکل گیری و رسالت سازمان جهانی سلامت را توضیح دهد.

- ساختار سازمان جهانی سلامت و مناطق شش گانه آن را ذکر نماید.

- وظایف اصلی سازمان جهانی سلامت را توضیح دهد.

- سایر سازمان ها، برنامه ها و صندوق های ملل متحد که در توسعه سلامت نقش دارند را نام ببرند.

منابع:

۱- جلد اول چاپ سوم (۱۳۹۲) کتاب جامع بهداشت عمومی. تالیف دکتر حسین حاتمی و همکاران. (فصل های منطبق با سر فصل درس اصول خدمات سلامت)

۲- آخرین چاپ کتابچه برنامه واکسیناسیون کشوری ایران.

۳- جلد دوم و سوم درسنامه پزشکی اجتماعی و طب پیشگیری (A . J Park) - ترجمه دکتر حسین شجاعی

روش تدریس:

روش تدریس بصورت سخنرانی و با استفاده از اسلاید و وايت بورد، توان با طرح سوال می باشد. به منظور ایجاد مشارکت دانشجو یان در امریادگیری در خلال سخنرانی از شیوه پرسش و پاسخ و بحث استفاده می شود.

وسایل آموزشی:

کلاس مناسب با امکانات دیداری - شنیداری(کامپیوتر، ویدئو پروزکتور، وايت بورد یا تخته هوشمند)

سنجهش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل(بر حسب درصد)	روش	آزمون
//////////	//////////	۱۰٪	حداقل ۲ بار از هر دانشجو در طول ترم پرسش شفاهی خواهد شد(در ابتدای هر جلسه از تعدادی از دانشجویان از جلسه قبل)	کوئیز
۱۲-۱۳	۹۹/۱۲/۲۰	۴۵٪	کتبی: MCQ و تشریحی	آزمون میان ترم
	طبق اعلام آموزش دانشکده	۴۵٪	کتبی: MCQ و تشریحی	آزمون پایان ترم
			یک غیبت مجاز می باشد، غیبت دوم ۰/۲۵ و غیبت سوم ۰/۵ نمره کم می شود(مگر با ارائه مدرک قابل قبول) و بیش از ۳ غیبت طبق مقررات آموزش برخورد می گردد.	حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو یان:

رعایت بند **الف** ماده ۳ رفتار حرفه ای دانشجو یان دانشکده ها و دانشگاههای علوم پزشکی کشور به شرح ذیل:

ماده ۳ - رفتار حرفه ای

الف - الزامات کلی دانشجو یان در محیط های آموزشی پژوهشی:

۱- ۳- دانشجو یان باید از ایجاد هرگونه اخلال به هنگام تدریس خودداری نمایند؛ مصاديق اخلال در هنگام

تدریس مانند:

۱-۱-۳) ورود به کلاس بعد از مدرس

۱-۲-۳) خوردن و آشامیدن

۱-۳-۳) بلند صحبت کردن ، خنده دن و ایجاد سر و صدا

۱-۴-۳) استفاده از تلفن همراه و سایر وسایل صوتی و تصویری

نام و امضای مسئول EDO دانشکده: نام و امضای مدیر گروه:

تاریخ ارسال: تاریخ تحويل:

جدول زمانبندی درس اصول خدمات سلامت- ۱/۵۳ واحد- نیمسال دوم تحصیلی ۱۴۰۰-۹۹
روز و ساعت جلسه : یکشنبه ۱۰ تا ۱۲ - کلاس درس دکتر نوروزنژاد

جلسه	تاریخ	موضوع	مدرس
۱	۹۹/۱۰/۲۸	کلیات و تاریخچه سلامت عمومی در ایران و جهان	دکتر عزیزی
۲	۹۹/۱۱/۵	مفاهیم سلامت و بیماری و سطوح پیشگیری	دکتر عزیزی
۳	۹۹/۱۱/۱۲	نظام مراقبت های اولیه سلامت PHC	دکتر عزیزی
۴	۹۹/۱۱/۱۹	سطوح مختلف ارائه خدمت در شبکه بهداشتی درمانی کشور	دکتر عزیزی
۵	۹۹/۱۱/۲۶	آموزش و ارتقای سلامت	دکتر عزیزی
۶	۹۹/۱۲/۳	عوامل محیطی مرتبط با سلامت (بهداشت آب)	دکتر عزیزی
۷	۹۹/۱۲/۱۰	عوامل اجتماعی مرتبط با سلامت	دکتر عزیزی
۸	۹۹/۱۲/۱۷	سلامت و ایمنی محیط کار	دکتر عزیزی
۹	۹۹/۱۲/۲۴	بیماریهای شغلی مهم	دکتر عزیزی
۱۰	۱۴۰۰/۱/۱۵	اصول و کلیات ایمن سازی	دکتر عزیزی
۱۱	۱۴۰۰/۱/۲۲	برنامه های کشوری واکسیناسیون	دکتر عزیزی
۱۲	۱۴۰۰/۱/۲۹	اصول مدیریت خدمات سلامت	دکتر عزیزی
۱۳	۱۴۰۰/۲/۵	بهداشت بین الملل	دکتر عزیزی